

เวทีพบพรรคการเมือง ครั้งที่ 2
วาระผู้หญิงชายแดนใต้สู่พรรคการเมือง
เนื่องในวันสตรีสากล 2562

จัดโดย

เครือข่ายผู้หญิงภาคประชาสังคมเพื่อสันติภาพชายแดนใต้ (Civic Women)
คณะกรรมการวาระผู้หญิงชายแดนใต้ (PAOW)
UN WOMEN

บทนำ

ขบวนผู้หญิงฯ ผู้หญิงภาคประชาสังคมชายแดนใต้ ได้ระดมความคิดเห็นในเวทีพบพรรคการเมือง ครั้งที่ 1 เนื่องในวันยุติความรุนแรงต่อสตรีสากล เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2561 ณ โรงแรมบีพี สมิหลา บีช โฮเต็ล แอนด์ รีสอร์ท จ.สงขลา แสดงพลังของผู้หญิงเป็นกลไกสำคัญในการสร้างสันติภาพชายแดนใต้ และมีศักยภาพในการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายระดับชาติ เมื่อมีการประกาศกฎอัยการเลือกตั้งทั่วไป จึงเป็นวาระในการนำเสนอปัญหาและข้อเสนอเชิงนโยบาย จึงเกิดเวทีพบพรรคการเมือง ครั้งที่ 2 วาระผู้หญิงชายแดนใต้สู่พรรคการเมือง เนื่องในวันสตรีสากล 2562 ณ ห้องน้ำพราว โรงแรมซี.เอส.ปัตตานี จัดโดย เครือข่ายผู้หญิงภาคประชาสังคมชายแดนใต้ (Civic Women) คณะทำงานวาระผู้หญิงชายแดนใต้ (PAOW) และ UN WOMEN

ผู้หญิง เป็น stakeholders หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญในพื้นที่ เสียงของผู้หญิงชายแดนใต้จึงมีนัยทั้งการเป็น Victim หรือเหยื่อจากสถานการณ์ความรุนแรงและยอมจำนน ขณะเดียวกันก็มีแนวทางปฏิบัติเพื่อเปลี่ยนบทบาทมาเป็น Victor หรือผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง น้ำเสียงของผู้หญิงจึงเป็นการถ่ายทอดสถานการณ์ถึงแกนกลางปัญหา กล่าวคือ สถานการณ์ปัญหาที่ผู้หญิงได้รับผลกระทบมีลักษณะทั้งที่ปรากฏเชิงประจักษ์ (visible) เช่น การบาดเจ็บหรือเสียชีวิต หรือการขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง ขณะเดียวกัน ยังประสบปัญหาที่ยังไม่พร้อมต่อการเปิดเผยต่อสาธารณะ (invisible) หรือปัญหาความรุนแรงเชิงโครงสร้าง

การกำหนดนโยบายจากส่วนกลางจะไม่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงได้จริง เว้นแต่จะรับฟังเสียงของผู้หญิงที่พร้อมจะเปล่งน้ำเสียงที่ผ่านการใคร่ครวญอย่างเป็นระบบ อีกทั้ง มีแรงผลักดันทางประวัติศาสตร์ที่ผู้หญิงได้รับผลกระทบมายาวนาน ได้เน้นย้ำถึงทำความเข้าใจที่ปัญหาต่างๆ ต้องได้รับการแก้ไขปัญหอย่างจริงจังและเร่งด่วน ดังนั้น ตัวแทนองค์กรผู้หญิงภาคประชาสังคมนำเสนอสถานการณ์ปัญหาและข้อเสนอ ใน 7 ประเด็น ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้หญิงในการสร้างสันติภาพและกลไก
2. ความรุนแรงจากสถานการณ์ พื้นที่สาธารณะปลอดภัย และการพูดคุย
3. ความรุนแรงต่อเด็ก และสิทธิเด็ก
4. ความรุนแรงในครอบครัว
5. การศึกษาและการส่งเสริมสถาบันครอบครัว
6. เศรษฐกิจและการพัฒนาคุณภาพชีวิตบนฐานของทรัพยากร
7. พหุวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจ

การนำเสนอจะเน้นการบ่งชี้ลักษณะปัญหาในทุกระดับ เพื่อเป็นแนวทางการกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองสำหรับแก้ไขปัญหทั้งในระดับโครงสร้าง (Structure) ระดับกระบวนการ/กิจกรรม (Process) และระดับวิธีคิด (Thought) ซึ่งเสียงของผู้หญิงแฝงไว้ด้วยชุดคุณค่าความผูกพันทางจิตใจ สร้างอัตลักษณ์ความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง ที่ก่อรูปเป็น Voter หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ที่มีศักยภาพและพร้อมต่อการแสดงพลัง “ผู้หญิงเปลี่ยนการเมือง”

การมีส่วนร่วมของผู้หญิงในการสร้างสันติภาพและกลไก

สถานการณ์ปัญหา

สถานการณ์ความรุนแรงในชายแดนใต้ที่ยืดเยื้อเรื้อรังมานานกว่า 15 ปี ส่งผลกระทบทำให้มีผู้เสียชีวิตกว่า 6,000 คน บาดเจ็บกว่า 1,300 คน ผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บส่วนใหญ่ เป็นพลเรือนหรือ soft target ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งใดๆ ในจำนวนนี้มีผู้หญิงและเด็กๆ ที่เสียชีวิตและบาดเจ็บโดยตรงจากสถานการณ์จำนวนกว่า 4,000 คน มีทั้งที่โดนระเบิด และโดนยิงจากสถานการณ์ มีหญิงม่ายกว่า 3,000 คน ที่ต้องดูแลเด็กกำพร้าพ่ออีกกว่า 7,000 คน

แม้สถานการณ์ จะส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้หญิง และต้องนับว่าผู้หญิง เป็น stakeholders หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญในพื้นที่ แต่ที่ผ่านมา ปรากฏว่า ผู้หญิงกลับมีโอกาส บทบาท และการมีส่วนร่วมในการกำหนดความเป็นไป และการตัดสินใจที่เกี่ยวกับชะตากรรม และอนาคตของตนเอง ชุมชน และสังคม น้อยมาก กลไกการแก้ไขปัญหา หรือสร้างสันติภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับตัดสินใจ ยังอยู่ในคนหยิบมือเดียว

หนึ่งในนโยบายและกลไกสำคัญในการสร้างสันติภาพชายแดนใต้ โดยให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมคือ “มาตรการและแนวทางปฏิบัติด้านสตรี กกับการส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคง” ซึ่ง “ล้อ” หรือ ได้นำเอาหลักการและสาระสำคัญของมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 1325 มาปรับใช้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารัฐบาล โดยคณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานภาพสตรีแห่งชาติ (กยส.) จะผ่านความเห็นชอบให้มีมาตรการฯ ดังกล่าวมาแล้วตั้งแต่ปี 2559 เพื่อส่งเสริมบทบาท ปกป้องคุ้มครองสตรี และสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของสตรีในพื้นที่ความขัดแย้ง แต่ก็ยังคงมีปัญหาว่าทำอย่างไร จะให้มาตรการฯ ดังกล่าวนี เป็นที่รับรู้ ยอมรับอย่างกว้างขวาง และให้มีผลบังคับใช้กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนเรื่องนี้ได้อย่างจริงจัง เป็นรูปธรรม และส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อพรรคการเมือง

1. ทำให้มาตรการและแนวทางปฏิบัติด้านสตรีกับการส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคง ที่กยส. ให้ความเห็นชอบแล้ว เกิดการขับเคลื่อนอย่างจริงจัง และเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการสนับสนุน/เร่งรัดให้หน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินกิจกรรม/โครงการ แบบสร้างการมีส่วนร่วม ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ที่มาจากข้อเสนอของกลุ่มองค์กรผู้หญิงภาคประชาสังคมในเวทีสงขลาเมื่อ 3 ธ.ค. 2561

2. จัดสรรงบประมาณ /ทรัพยากรที่เพียงพอให้ “ศูนย์ประสานงานด้านเด็กและสตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้” ที่จะจัดตั้งขึ้น ตามข้อเรียกร้องของกลุ่มองค์กรผู้หญิงภาคประชาสังคมในเวทีสงขลา เมื่อ 3 ธ.ค. 2561 พร้อมกันนั้น เสนอให้จัดตั้ง “กองทุนประชาสังคม” ที่มีกฎหมายรองรับ เพื่อให้กลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมทั้งหญิงและชาย ที่ทำงานในประเด็นสันติภาพ สามารถขับเคลื่อนงานในฐานะหุ้นส่วนสำคัญของการสร้างสันติภาพในพื้นที่ได้อย่างเต็มกำลัง และเป็นอิสระ

3. จัดสวัสดิการที่จำเป็น สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องให้ผู้หญิงที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรง และผู้หญิงจากภาคประชาสังคมที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น การให้มีศูนย์รับฝากเลี้ยงลูกโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ในระหว่างแม่ออกมาทำงานทางสังคม เป็นต้น เพื่อแบ่งเบาภาระครอบครัว และเอื้ออำนวยให้ผู้หญิงเหล่านี้ สามารถขับเคลื่อนงานด้านสันติภาพได้อย่างเต็มศักยภาพ มีศักดิ์ศรี และไม่ต้องรู้สึกหวั่นไหวพะวงหลัง

4. เพิ่มสัดส่วนผู้หญิงในกลไกการตัดสินใจด้านการสร้างสันติภาพ และแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกระดับ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30 รวมทั้งทำให้การจัดสรรงบประมาณโดยคำนึงถึงมิติหญิงชาย (Gender Budgeting) ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 6 มาตรา 71 เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

5. ให้ทุกพรรคการเมือง ช่วยกันผลักดันให้การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนใต้ หรือ สันติภาพชายแดนใต้ เป็น “วาระแห่งชาติ” และทำให้การส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้หญิง เป็นนโยบายของพรรค รวมทั้งทำให้การสร้างสันติภาพชายแดนใต้ เป็น “พันธกิจ” ของทุกพรรคการเมือง

ความรุนแรงจากสถานการณ์ พื้นที่สาธารณะปลอดภัย และการพูดคุยสันติภาพ

สถานการณ์ปัญหา

นับเนื่องจากสถานการณ์ความรุนแรงในปี 2547 ถึงปัจจุบัน ที่ผู้หญิงและเด็กในจังหวัดชายแดนใต้ ยังคงตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นผลจากสถานการณ์ความรุนแรงที่ดำเนินอย่างต่อเนื่องยาวนาน 15 ปีแล้ว ส่งผลกระทบต่อชีวิตของผู้หญิงและเด็กในมิติอื่น ๆ มากขึ้น กลายเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงเชิงโครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรม และความรุนแรงในครอบครัว ทั้งปัญหาปากท้อง ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาความรุนแรงทางเพศ ปัญหาสุขภาพจิต และปัญหาความหวาดระแวงกันระหว่างคนในชุมชน เพื่อนศาสนาเดียวกันและต่างศาสนา เป็นต้น จากข้อมูลพบว่านับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบันมีผู้หญิงเสียชีวิตจากเหตุการณ์รุนแรงเกือบ 1,000 คน ได้รับบาดเจ็บเกือบ 4,000 คน และกลายเป็นหญิงหม้ายกว่า 3,000 คน เนื่องจากสูญเสียสามีจากความต่อเนื่องของความรุนแรงที่เกิดขึ้น เช่น การบังคับสูญหาย การถูกจองจำหรือจับกุมคุมขัง มีเด็กกำพร้าซึ่งสูญเสียพ่อแม่คนใดคนหนึ่งหรือสูญเสียทั้งพ่อและแม่ในพื้นที่นี้จำนวนรวมหมื่นคน รวมถึงสภาวะทางจิตใจของประชาชนนับหมื่นนับแสนคน ที่ต้องใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางสถานการณ์ความรุนแรงมายาวนานโดยยังไม่ได้รับการเยียวยาบาดแผลทางใจ

ขบวนการผู้หญิง ในนามคณะทำงานวาระผู้หญิงชายแดนใต้ (PAOW) ตระหนักถึงปัญหาที่เป็นอยู่ได้รวมตัวองค์กรผู้หญิงและองค์กรที่ทำงานกับผู้หญิงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในห้วงเวลา 5 - 30 ปี รวม 25 องค์กร เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2558 มีเจตจำนงในการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง ความรุนแรง และมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกระดับ และผลักดันให้เกิดสันติภาพในพื้นที่ โดยการใช้หนทางสันติวิธี ให้ความสำคัญหลักการพูดคุยของคู่ขัดแย้ง 2 ฝ่าย คือฝ่ายรัฐและฝ่ายขบวนการ บนโต๊ะเจรจาสันติภาพ

การสนับสนุนให้เกิดพื้นที่กลางให้กับภาคชุมชนและประชาสังคม ได้แสดงความคิดเห็น และจัดทำข้อเสนอต่อการแก้ปัญหา ส่งต่อบุคคล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพูดคุยของคู่ขัดแย้งมาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ **ข้อเสนอเรื่องการสร้างพื้นที่สาธารณะปลอดภัย** 4 อันดับสำคัญคือ ตลาด ถนน สาธารณะ โรงเรียน สถานที่ทางศาสนา-มัสยิด วัด โบสถ์ โดยให้ยุติการก่อเหตุเหตุรุนแรงและปฏิบัติการทางทหารของทุกฝ่ายในพื้นที่สาธารณะ พร้อมประกาศให้เป็นเขตปลอดภัยชั่วคราว แสวงหาทางออกจากความขัดแย้งด้วยวิธีการทางการเมือง ให้ประเด็นพื้นที่สาธารณะปลอดภัยของผู้หญิงเป็นวาระสำคัญในการพูดคุย และการเปิดพื้นที่ให้ผู้หญิงภาคประชาสังคมได้ทำงานอย่างปลอดภัยและเป็นอิสระ ไม่ถูกคุกคามจากทุกฝ่าย **ข้อเสนอเรื่องการสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการพูดคุย และการหาทางออกร่วมกันอย่างสันติ** ใน 4 ประเด็น ได้แก่ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความเป็นธรรม กระบวนการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน เศรษฐกิจ สังคม ข้อมูลข่าวสาร และการส่งเสริมสันติภาพเชิงบวก และการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

ในสภาวะที่การเมืองจะเปลี่ยนผ่านจากการเมืองแบบอำนาจเผด็จการยุค คสช. เป็นประชาธิปไตย โดยการเลือกตั้งครั้งสำคัญนี้ คณะทำงานวาระผู้หญิงชายแดนใต้ ขอเป็นตัวแทนของผู้หญิงในพื้นที่ ส่งต่อข้อเสนอต่อการสร้างสันติภาพในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มายังพรรคการเมืองทุกพรรค เพื่อร่วมกันสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อพรรคการเมือง

1. ให้พรรคการเมือง ยึดการพูดคุยสันติภาพ เป็นวาระแห่งชาติและพันธกิจของพรรคการเมืองทุกพรรค
2. ให้พรรคการเมืองเป็นกลไกในการสร้างความเข้าใจและสื่อสารให้คนในสังคมไทยเข้าใจปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้
3. ให้พรรคการเมืองสนับสนุนการพูดคุยของกลุ่มผู้ขัดแย้ง ซึ่งเป็นแนวทางการแสวงหาทางออกของความขัดแย้งโดยสันติวิธี
4. ให้ผู้หญิงและประชาชนในพื้นที่ มีส่วนร่วมในการพูดคุย และให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นและวาระของประชาชนชายแดนใต้
5. ให้พรรคการเมืองการสนับสนุนผู้หญิง รับฟังความคิดเห็นของผู้หญิงและประชาชน เพื่อสะท้อนเสียงไปยังโต๊ะพูดคุย รวมทั้งให้ผู้หญิงเข้าร่วมสังเกตการณ์การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับฝ่ายรัฐและฝ่ายขบวนการ ในประเด็นที่มีผลกระทบต่อผู้หญิงและประชาชนในพื้นที่
6. ให้พรรคการเมืองรับและสนับสนุนข้อเสนอของขบวนการผู้หญิงชายแดนใต้ ให้เป็นนโยบายแห่งชาติ นโยบายพรรค และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เรื่องการสร้างพื้นที่สาธารณะปลอดภัย และการสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการพูดคุยและการหาทางออกร่วมกันอย่างสันติในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

ความรุนแรงต่อเด็ก และสิทธิเด็ก

สถานการณ์ปัญหา

ข้อมูลจากศูนย์ประสานงานวิชาการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุความไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้ (ศวชต.) ตั้งแต่ปี 2547 จนถึงเดือนธันวาคม 2561 มีเด็กเสียชีวิตจำนวน 238 คนและได้รับบาดเจ็บจำนวน 1,151 คน มีเด็กพิการจำนวน 73 คน และเด็กกำพร้าจำนวน 7,073 คน สำหรับปี 2561 การก่อเหตุบางกรณี ก็ส่งผลกระทบต่อละเมิดสิทธิเด็กในด้านการศึกษาและการพัฒนาเด็กไม่ว่าจะเป็นการลอบสังหารครู การเผาทำลายสถานศึกษา ตั้งแต่ปี 2547 จนถึงปี 2561 มีจำนวนทั้งสิ้น 397 โรงเรียน แต่การเผาโรงเรียนหรือสถานศึกษามีจำนวนลดลงอย่างเห็นได้ชัด ตั้งแต่ปี 2551 อย่างไรก็ตาม ล่าสุด ในปี 2562 ในโรงเรียนหรือบริเวณใกล้เคียงโรงเรียน ยังคงเป็นพื้นที่ไม่ปลอดภัย เพราะมีการก่อเหตุรุนแรง ที่ส่งผลกระทบต่อเด็กๆ เช่น เหตุรุนแรงในโรงเรียนที่ อ.ยะรัง จ.ปัตตานี ที่ทำให้อ.สุกียิ่งเสียชีวิตไป 4 ราย และเด็กได้รับบาดเจ็บ เหตุปะทะกันใกล้โรงเรียนที่ อ.จะนะ จ.นราธิวาส ทำให้เด็กหวาดกลัวและเสียชีวิต เป็นต้น

มีการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่รัฐบางกรณีที่เกิดขึ้น เมื่อปีที่ผ่านมา ที่น่าห่วงใย เพราะกระทบต่อสิทธิเด็ก เช่น การเก็บดีเอ็นเอเด็ก สืบเนื่องจากผู้ต้องสงสัย ที่เป็นพ่อหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ยังไม่เคยมีประวัติการเก็บดีเอ็นเอมาก่อน และหลบหนีไป จึงต้องเก็บจากคนในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด เช่น กรณีที่อ.ธารโต จ.ยะลา ในบางกรณี มีการเก็บดีเอ็นเอเด็ก ที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคลต้องสงสัย เช่นที่เกิดขึ้นที่ อ.หนองจิก จ.ปัตตานี

ส่วนโรงเรียนตาดีกา และปอเนาะ ยังคงเป็นสถานศึกษาที่ถูกเพ่งเล็งและหวาดระแวงจากทางเจ้าหน้าที่ว่าเป็นแหล่งบ่มเพาะความรุนแรง มีหลายแห่งที่ถูกเจ้าหน้าที่เข้าไปปิดล้อมตรวจค้น รวมถึงเข้าไปดำเนินกิจกรรมต่างๆกับทางโรงเรียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาของเด็ก สิทธิเด็กสภาพจิตใจ และสภาพจำของเด็ก

นอกจากสถานการณ์ความรุนแรง ที่ส่งผลกระทบต่อเด็กแล้ว ในปีที่ผ่านมาและปีนี้ ยังมีอีกหลายเหตุการณ์ที่เด็กๆได้รับผลกระทบจากเรื่องอื่นๆ เช่น เด็กเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก เนื่องจากไม่ได้รับการฉีดวัคซีน โดยมีสาเหตุมาจากผู้ปกครองปฏิเสธการฉีดวัคซีน เพราะความเชื่อทางศาสนา กรณีเจ้าสาวเด็ก โดยชายชวามาเลเซียอายุ 41 ปี ได้แอบเข้ามาแต่งงานกับเด็กหญิงสัญชาติไทยอายุ 11 ขวบ ที่จ.นราธิวาส ซึ่งเป็นข่าวโด่งดังทั่วโลก กรณีการล่องละเมิดทางเพศที่เกิดกับเด็กหญิงหลายคน ทั้งที่มาจากคนในครอบครัว เจ้าหน้าที่ และครู การที่เด็กไม่สามารถแต่งฮิญาบ ตามบทบัญญัติทางศาสนา เพื่อเรียนหนังสือในโรงเรียนบางแห่งได้ ซึ่งกระทบทั้งต่อสิทธิทางการศึกษาของเด็ก และนโยบายด้านพัฒนาวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลายของรัฐบาล

ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อพรรคการเมือง

1. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนทั้งประชาชน และเจ้าหน้าที่ เข้าใจและตระหนักรู้ในสิทธิเด็ก และให้มีการรณรงค์สร้างความเข้าใจในเรื่องนี้ให้เป็นที่ไปอย่างกว้างขวาง เพราะหลายกรณีพบว่า การละเมิดสิทธิเด็กเกิดจากการไม่ตระหนักว่าเด็กจะต้องได้รับการคุ้มครอง แต่เป็นพฤติกรรมทางสังคมที่ใหญ่หรือผู้ที่เหนือกว่าจะละเมิดกับเด็ก

2. การบังคับใช้กฎหมายพิเศษในพื้นที่ชายแดนใต้ ต้องเป็นไปอย่างระมัดระวัง ไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิเด็ก หรือทำให้เด็กได้รับผลกระทบในทางลบ กรณีเกิดเหตุการณ์ล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก ต้องนำตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษตามกระบวนการยุติธรรม ต้องไม่มีการปฏิเสธการแจ้งความ หรือพยายามไกล่เกลี่ย

3. ขจัดนโยบาย/ระเบียบ ที่ทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อเด็กทุกชาติพันธุ์/วัฒนธรรม ดังเช่น กรณีเด็กมุสลิมที่ถูกห้ามไม่ให้สวมฮิญาบเรียนในโรงเรียนบางแห่ง เป็นต้น ทำให้สิทธิทางการศึกษาของเด็กและสิทธิในการปฏิบัติตามหลักความเชื่อทางศาสนา ที่ได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายรัฐธรรมนูญ ได้รับผลกระทบ เป็นต้น

4. พิจารณาทบทวน/แก้ไขกฎหมายต่างๆ ที่ไม่เอื้อต่อการปกป้องคุ้มครองเด็ก

ความรุนแรงในครอบครัว

สถานการณ์ปัญหา

ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากผู้หญิงได้รับผลกระทบจากความรุนแรงที่มาจากสถานการณ์แล้ว ยังมีปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ที่ผู้หญิงได้รับผลกระทบอีกด้วย ซึ่งก่อนหน้านี้ไม่มีใครกล้าพูดถึงปัญหาส่วนตัวในสาธารณะ อีกทั้งยังไม่มีกลไกที่เป็นที่ไว้วางใจให้ผู้หญิงที่ประสบปัญหาร้องทุกข์หรือช่วยแก้ปัญหาให้ได้ อย่างไรก็ตาม จากประสบการณ์การทำงานของเครือข่ายผู้หญิงยุติความรุนแรงแสวนสันติภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้ และชมรมผู้นำมุสลิมะฮ์ จังหวัดนราธิวาส ที่ได้จัดตั้ง “ศูนย์ให้คำปรึกษาเสริมพลังผู้หญิง” ที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส เพื่อให้การช่วยเหลือด้านจิตใจและกฎหมายแก่ผู้หญิง ที่ประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัวมาเป็นระยะปีกว่า ทำให้เห็นถึงสภาพปัญหาที่ผู้หญิงได้รับอย่างชัดเจนมากขึ้น

จากบันทึกข้อมูลศูนย์ให้คำปรึกษาเสริมพลังผู้หญิง พบว่าผู้หญิงที่ทำเรื่องร้องเรียนขอความช่วยเหลือ รวม 609 กรณี ในจำนวนนี้มี 308 กรณี ที่เข้าข่ายเป็นปัญหาที่ผู้หญิงได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว ลักษณะของปัญหา เช่น การถูกทอดทิ้ง การไม่ได้รับการเลี้ยงดู การถูกทำร้ายร่างกาย ระยะเวลาหลังพบปัญหาที่ฝ่ายชายผู้เป็นสามีเป็นจำนวนมากใช้สารเสพติด ทำให้มีผู้หญิงถูกทำร้ายเพิ่มมากขึ้น ผู้หญิงเป็นจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถทนต่อสภาพปัญหาที่ตนเองถูกกระทำได้อีกต่อไป จึงมีกรณีขอพ้องหย่าเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่ามีความรุนแรงทางเพศ ที่เด็กผู้หญิงได้รับผลกระทบ เช่น กรณีพ่อบข่มขืนลูกที่ จ.ยะลา ครูข่มขืนลูกศิษย์ที่เป็นเด็กผู้หญิงจำนวนหลายคนติดต่อกัน ซึ่งเป็นข่าวดังที่ จ.ยะลา เช่นกัน ล่าสุด เป็นต้น

ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อพรรคการเมือง

1. ให้สตรีมีส่วนร่วมในกลไกการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามประจำจังหวัด ทั้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้และทุกจังหวัด ที่มีสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด รวมทั้งปรับปรุงแก้ไข พรบ.การบริหารองค์กรศาสนา เพื่อเปิดโอกาสให้สตรีเข้าไปเป็นคณะกรรมการอิสลาม เพื่อดูแลงานในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการสตรี รวมทั้งสตรีที่ได้รับผลกระทบ

2. ขยายศูนย์ให้คำปรึกษาเสริมพลังสตรีที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งภาคประชาสังคมริเริ่มและมีการจัดตั้งนำร่องไปแล้วที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส ไปยังจังหวัดอื่นๆ ที่มีสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณ/ทรัพยากรที่เพียงพอ

3. ให้มีพนักงานสอบสวนหญิง ประจำในทุกสถานีตำรวจ เพราะเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ผู้หญิงที่เป็นเหยื่อจากความรุนแรง รวมทั้งผู้หญิงและเด็กหญิงที่ถูกล่วงละเมิดสิทธิในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม พนักงานสอบสวนหญิง เป็นที่ไว้วางใจ มีความเข้าใจในประเด็นปัญหา และคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงได้ดีกว่า

4. จัดตั้งกองทุนยุติความรุนแรงต่อเด็กและสตรี เพื่อเป็นกองทุนช่วยเหลือ เด็ก สตรี ที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว และถูกล่วงละเมิดทางเพศ

การศึกษาและการส่งเสริมสถาบันครอบครัว

สถานการณ์ปัญหา

ประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 - ปวช. รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีอาชีพไม่มั่นคง นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ กู้เงินและเป็นหนี้ กยศ. เยาวชนติดยาเสพติด ติดเกม เยาวชนมีบุตรก่อนวัยอันควร และเป็นบุตรนอกสมรส นับวันปัญหาเหล่านี้ ยิ่งทวีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ สิ่งเหล่านี้เป็นตัววัดความอ่อนแอของคุณภาพชีวิตที่เห็นได้ชัดเจนของครอบครัวในชายแดนใต้ในวันนี้

ตั้งต้นที่ต้นเหตุ คือ เรื่องวัคซีนชีวิตที่ต้องสร้างตั้งแต่แรกเกิดให้ลูก แต่ครอบครัวปัจจุบันกลับไม่สามารถให้แก่ลูกได้ ลูกต้องใช้เวลาน้อยกว่า 6 เดือน เพื่ออยู่กับ “แม่” ผ่านทรวงอก น้านม หัวใจ เพลงกล่อม และอ้อมกอดที่ไม่เหมือนใครในโลก คนที่ดูแลลูกได้ดีที่สุด ไม่ใช่ครูหรือบุคลากรสาธารณสุข แต่เป็นพ่อแม่ของเด็กที่มีเวลา ความสามารถ และความพร้อม แต่พ่อแม่ในปัจจุบัน ไม่มีเวลา แม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ตั้งแต่ 7 โมงเช้า กว่าที่จะกลับถึงบ้านเมื่อตะวันตกดิน แม่ลางานเลี้ยงลูกได้เพียง 3 เดือน สายสัมพันธ์ที่ควรจะมี แข็งแรงจึงอ่อนแอกว่าที่ควร ลูกขาดวัคซีนแห่งชีวิต

ความสามารถและความพร้อมของพ่อแม่ ต้องผ่านการศึกษารเรียนรู้ แต่พ่อแม่ปัจจุบันขาดความพร้อม ในงานวิจัยรางวัลโนเบลระบุไว้อย่างชัดเจนว่า การลงทุนในวัยเด็กช่วงปฐมวัย เป็นการลงทุนพัฒนามนุษย์ในช่วงวัยที่ได้ผลคุ้มค่าที่สุด ให้ผลประโยชน์กลับคืนสู่สังคม 7-12 เท่า ดังนั้น ฐานชีวิตก่อนแรกทีต้องก่อให้เกิดอย่างเป็นรูปธรรม ต้องเริ่มต้นที่สถาบันครอบครัวให้เข้มแข็ง ก่อนที่จะไปพัฒนาด้านอื่นๆ ตามมา ไม่เช่นนั้นหากสถาบันครอบครัวยังคงพบเจอปัญหา ก็จะทำให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา วนเวียนอยู่ต่อไป

ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อพรรคการเมือง

การสร้างสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็ง

1. ให้จัดทำนโยบายสร้างโรงเรียนพ่อแม่ (Parent Management Training) เพื่อสร้างสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็ง โดยกำหนดให้เป็นยุทธศาสตร์ที่ต้องเกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน เพื่อสร้างแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่เริ่มต้น สร้างความผูกพันในครอบครัว ทุกตำบลต้องมีผู้รับผิดชอบสร้างโรงเรียนพ่อแม่ ทุกครอบครัวที่มีลูกวัย 3-15 ปีต้องผ่านการอบรมหลักสูตรโรงเรียนพ่อแม่สามารถอบรมได้ทุกพื้นที่ เช่น รพ.สต. หรือ อปท. ที่มีนักจิตวิทยาผ่านการอบรม โรงเรียนพ่อแม่เป็นกลยุทธ์หนึ่งในการช่วยแก้ไขปัญหายาเสพติดที่พุ่งสูงขึ้น ความผูกพันของพ่อแม่ลูก เป็นตัวจักรสำคัญในก่อร่างสร้างตัวตนของเด็กเพื่อเป็นผู้ใหญ่ที่ดี “1 ชุมชน 1 โรงเรียนพ่อแม่” จึงต้องเกิดขึ้น

2. จัดระบบคืนแม่ให้ลูก เราปฏิเสธไม่ได้ว่า เศรษฐกิจ การหารายได้เพื่อเลี้ยงครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจในครอบครัว รัฐจึงต้องวางแผนดูแลอย่างเป็นระบบ เพื่อดูแลสถาบันครอบครัวไปพร้อมๆ กัน อาทิ ทุกหน่วยงาน ต้องให้มารดาสามารถลาคลอดได้ไม่ต่ำกว่า 3 เดือน มีสวัสดิการแก่มารดาหลังคลอด สวัสดิการแก่เด็กเกิดใหม่ จัดสวัสดิการให้มารดาสามารถเลี้ยงลูกได้โดยไม่ต้องกังวลกับปัจจัยยังชีพที่ต้องดิ้นรนหา

3. กำหนดนโยบายจัดสถานเลี้ยงเด็กในสถานที่ทำงาน ให้รัฐกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน เพื่อให้แม่ได้ดูแลลูก โดยเฉพาะก่อนเข้าบริบาล โดยรัฐเป็นผู้สนับสนุนหลัก

4. พัฒนากฎหมายผู้นำให้แก่ผู้เป็นสามี สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ ให้มีความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดูครอบครัว เพราะปัจจุบัน ผู้ชายที่เป็นสามี สูญเสียภาวะการเป็นผู้นำ และสถานะการเป็นหัวหน้าครอบครัวมากขึ้น

ด้านการศึกษา – การส่งเสริมพัฒนาการเด็กและปฐมวัย

1. บรรจุครูปฐมวัยในอัตราที่เหมาะสม โรงเรียนอนุบาล บริบาล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องบรรจุครูที่จบการศึกษาด้านปฐมวัยโดยเฉพาะ

2. สร้างหลักสูตรปฐมวัย เน้นการสร้างทักษะการบริหารจัดการชีวิต หรือ Executive Function (EF) ในโลกที่มี ‘Wi-Fi’ เด็กจะต้องมี EF เพื่อควบคุมความคิด อารมณ์ และการกระทำ เพื่อไปให้ถึงเป้าหมายในชีวิต สร้างสมองที่ดีผ่านการเล่นอย่างมีความสุข เล่นเพื่อสร้างสมอง ดังนั้นกิจกรรมหลักของเด็กปฐมวัย จึงต้องออกแบบหลักสูตรอย่างเหมาะสม ปราศจากการแข่งขัน การเอาชนะ ใช้หลัก PLEARN (Play and Learn) มาตรฐานของโรงเรียนหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทุกพื้นที่ต้องเท่าเทียมกัน

3. การแต่งกายสำหรับเด็กปฐมวัย ให้สามารถแต่งกายตามสบาย ที่เด็กสามารถวิ่งเล่น สร้างทักษะโดยไม่ต้องกังวลกับความสกปรกเลอะเทอะของเสื้อผ้า ออกแบบการแต่งกายให้เด็ก เพื่อให้พร้อมเสมอกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการเล่น ดังนั้น จึงต้องยกเลิกแบบฟอร์มชุดนักเรียนสีขาว กระโปรง กางเกงที่รัฐเป็นผู้กำหนด

4. ยกเลิกการสอบแข่งขันในระดับปฐมวัย และประถมศึกษา ผู้ปกครองเป็นทุกข์กันถ้วนหน้าจากนโยบายการศึกษาที่เน้นตัวชี้วัด เรียนไม่เก่ง คัดออก แต่รัฐต้องหันมาส่งเสริมความเก่งเฉพาะด้านของเด็กตามความฉลาดพหุปัญญา

5. การส่งเสริมเด็กและเยาวชนรักการอ่าน โดยครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน สร้างพื้นที่การอ่านที่มีชีวิตในทุกชุมชน เป็นพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้แลกเปลี่ยนกัน ร่วมอ่าน ร่วมคิด ร่วมพัฒนา การอ่านที่ช่วยเสริม EF ช่วยป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้อีกหลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาหยาเสพติด ปัญหาท้องก่อนวัยอันควร ปัญหาท้องนอกสมรส

6. บรรจุครูจิตวิทยา ครูแนะแนว ในทุกโรงเรียน ในอัตราที่เหมาะสมกับจำนวนเด็กในโรงเรียน ซึ่งเป็นการป้องกันปัญหา ตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ

7. สร้างคู่มืออาชีพ มีจิตวิญญาณความเป็นครู เริ่มต้นจากการจัดสวัสดิการแก่ครู บุคลากรทางการศึกษา ให้ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับภารกิจของการสร้างและพัฒนามนุษย์ นโยบายคืนครูให้นักเรียนต้องเกิดขึ้นจริง ครูทำหน้าที่สอน พัฒนาผู้เรียน วัดความสำเร็จที่ทักษะชีวิตของเด็กเป็นสำคัญ สร้าง TRUST ให้เกิดขึ้นในตัวครูให้ได้

เศรษฐกิจและการพัฒนาคุณภาพชีวิตบนฐานของทรัพยากร

สถานการณ์ปัญหา

“ยาง 3 กิโลฯ ร้อย ถูกกว่ากะปิเคย เสียแล้ว” สุ่มเสียงจากชาวบ้านที่ปลูกยางพาราเป็นอาชีพหลักกระจายออกไปทุกพื้นที่ ที่รัฐส่งเสริมการปลูกยางพาราเชิงเดี่ยว รวมทั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย จากนโยบายและแนวทางการสนับสนุนแบบให้เปล่ากึ่งหนึ่งแก่ชาวบ้านส่งผลกระทบต่อวิถีการผลิตแบบพึ่งตนเองแบบสวนป่า หรือ “คูซง” ของชุมชนเริ่มหายไป พืชอาหารหลายชนิดหายไปจากแปลงเกษตร ถูกแทนที่ด้วยยางพารา ปาล์ม และผลไม้เศรษฐกิจ อย่างทุเรียน ลองกอง เงาะโรงเรียน ซึ่งคนทำเกษตรกรรมไม่สามารถกำหนดราคาผลผลิตได้เองต่อเนื่องมากกว่า 10 ปี พร้อม ๆ กับความรุนแรงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ราคาผลผลิต ยางพารา ผลไม้ ต่างๆ ตกต่ำอย่างต่อเนื่อง

ชาวนาที่เคยทำนาไว้กินในครัวเรือน ผลิตข้าวได้น้อยลง และเลิกผลิตปล่อยให้นาร้างมากขึ้น เพราะปัจจัยการผลิตราคาสูงขึ้น ขาดแรงงานในครัวเรือน และขาดเทคโนโลยี นอกจากนี้ ชาวนายังประสบปัญหาการจัดการน้ำเพื่อการทำนาแทบทุกพื้นที่ทำนาข้าว ขณะที่รัฐยังไม่สามารถเข้าถึงใจกลางของการแก้ปัญหาเรื่องนี้ได้อย่างเหมาะสมเพียงพอ

อาหารที่ครัวเรือนผลิตเองและได้จากป่า รวมทั้งแหล่งน้ำธรรมชาติหายไปมาก ต้องซื้อวัตถุดิบเกือบทุกอย่าง ในขณะที่ราคาสินค้าเหล่านั้นเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากนโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ที่ขาดกระบวนการวางแผนและทำงานมีส่วนร่วมของกลุ่มคนที่อยู่และพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการกำหนดโครงการพัฒนาพื้นที่ที่ไม่คำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อพรรคการเมือง

1. ให้มีการปฏิรูปแนวทางแก้ไขปัญหายางพาราอย่างเป็นระบบ และมีมาตรการเร่งด่วนในการแก้ไขวิกฤตราคายางพาราตกต่ำ หาทางเพิ่มราคาผลผลิตยางพารา โดยเฉพาะก้อนยางพารา เพื่อเพิ่มช่องทางการเพิ่มรายได้

2. การจัดการน้ำของกรมชลประทาน ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน รัฐควรรับฟังประชาชนใกล้เคียงแหล่งทรัพยากร เพื่อให้เห็นคุณค่าภูมิปัญญาของชาวนาในการแก้ไขปัญหาคูซง เพื่อป้องกันเกิด “นาร้าง” ที่เคยส่งผลกระทบต่อชาวบ้านไม่ยอมทำนา หนุมสาว ไม่ยอมทำนา เพราะระบบน้ำเสียหายจากการจัดชลประทานของทางการ

3. รัฐควรสนับสนุนเทคโนโลยีขนาดใหญ่ เช่น เครื่องสีข้าว รถไถ ซึ่งชาวบ้านสามารถจะจัดสรรระบบภายในได้เอง รัฐมีหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง สนับสนุนงบประมาณ และวิชาการ

4. ต้องให้ประชาชนการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องทรัพยากรทะเลชายฝั่งอย่างครอบคลุมทุกกลุ่ม เนื่องจากที่ผ่านมาการวางแผนจากข้างบน ข้างล่างมีส่วนร่วมน้อย การเปิดเวทีรับฟัง ยังไม่ครอบคลุมตัวแทนชาวประมงพื้นบ้าน

พหุวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจ

สถานการณ์ปัญหา

ในอดีต การอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันฉันมิตรของกลุ่มคนที่มีความแตกต่างหลากหลายทางชาติพันธุ์ ความเชื่อ ศาสนา และวิถีชีวิต ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย เป็นความงดงาม น่าชื่นชม เสมอมา แต่นับจากสถานการณ์ความรุนแรงยาวนานในพื้นที่มากกว่า 15 ปี ก่อให้เกิดความหวาดระแวงและการแบ่งแยกระหว่างผู้คนในชุมชน ต่างคนต่างอยู่ เข้ากันไม่ได้ ขาดพื้นที่กลางในการปฏิสัมพันธ์ จึงทำให้เกิดการสะสมความวิตกกังวลกับวิถีความเชื่อ และการปฏิบัติตนของพี่น้องมลายูมุสลิม นอกจากนี้ พบว่าเกิดการอพยพย้ายถิ่นฐานหรือการย้ายออกจากพื้นที่ของประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธ เนื่องจากความกังวลเรื่องความปลอดภัย และมีวิถีชีวิตที่ลำบากขึ้นด้านเศรษฐกิจ และสังคม

ผู้หญิงภาคประชาสังคมที่เข้าร่วมระดมความคิดเห็นต่างเห็นพ้องต้องกันว่า สถานการณ์ความรุนแรงที่ดำเนินมายาวนานเริ่มส่งผลกระทบต่อเชิงลึกในด้านจิตใจและขยายวงกว้างสู่มิติอื่นๆ ของชีวิตมากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างภาวะที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันและลดระดับความรุนแรงเชิงโครงสร้าง เพื่อก่อรูปธรรมของความหวังของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประเด็นที่ควรผลักดันให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ ส่งเสริมวัฒนธรรมและการเคารพสิทธิมนุษยชนและส่งเสริมความเข้าใจและตระหนักในความเป็นพลเมือง

ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อพรรคการเมือง

1. **ต้องส่งเสริมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมในชุมชนให้มากขึ้น** ทั้งในระบบโรงเรียน สถาบันการศึกษาและส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมสาธารณะ กิจกรรมสร้างสรรค์ภายในชุมชน เพื่อให้เด็กเยาวชนได้เรียนรู้ความแตกต่างหลากหลาย และวิถีชีวิตของผู้คนร่วมชุมชน ตลอดจนลดความหวาดระแวงกัน

2. **ต้องจัดการฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ พัฒนาทัศนคติเชิงบวก** ให้เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการทุกภาคส่วนมีความเข้าใจในศาสนา วัฒนธรรม ภาษา และอัตลักษณ์ท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนใต้ที่มีลักษณะพหุวัฒนธรรมมากขึ้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. **ต้องเข้าใจในความเป็นพหุวัฒนธรรม** เป็นการส่งเสริมให้มีการผสมกลมกลืนกันในพื้นที่ทางวัฒนธรรม/ศาสนา โดยยังคงส่งเสริมให้แต่ละวัฒนธรรมสามารถรักษาอัตลักษณ์ของตนไว้ได้ ซึ่งแม้จะแตกต่างกัน แต่ก็เข้าใจ เคารพ ให้เกียรติและไม่ละเมิดสิทธิ์กันและกัน

4. ในระยะเร่งด่วน มีการเสนอต่อรัฐท้องถิ่น **ประกาศให้วันสำคัญทางศาสนาต่างๆ ที่มีในพื้นที่ เป็นวันหยุดพิเศษ** สำหรับชาวพุทธ ขอให้ประกาศวันสารทไทย ซึ่งตรงกับวันแรม 15 ค่ำ เดือนสิบ ของทุกปี เป็นวันหยุดพิเศษใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่นเดียวกับ วันตรุษจีนและวันฮารีรายอ ทั้งนี้เพื่อสร้างรูปธรรมในการส่งเสริมและบริหารความหลากหลายทางวัฒนธรรม

สรุป ลักษณะสถานการณ์ปัญหาใน 7 ประเด็น ผู้ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อพรรคการเมือง

ประเด็นปัญหา / ลักษณะของปัญหา	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ความปลอดภัย/ผลกระทบ	การสนับสนุนงบประมาณ	การเสริมพลังภายใน
การมีส่วนร่วมของผู้หญิง ในการสร้างสันติภาพและกลไก	<p>ผู้หญิงเป็น stakeholders หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถานการณ์ มีโอกาส บทบาท และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับชะตากรรม น้อยมาก</p> <p>มีส่วนร่วมในกลไกการแก้ปัญหา หรือสร้างสันติภาพจังหวัดชายแดนใต้ในระดับตัดสินใจ น้อยมาก</p>	สถานการณ์ความรุนแรงในชายแดนใต้ที่ยืดเยื้อนานกว่า 15 ปี มีผู้หญิงและเด็กๆ เป็นพลเรือน หรือ soft target เสียชีวิตและบาดเจ็บโดยตรงจากสถานการณ์ กว่า 4,000 คน	มีงบประมาณ/ทรัพยากรไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม/โครงการให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการฯ และ “ศูนย์ประสานงานด้านเด็กและสตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้” ที่จะจัดตั้งขึ้นตามข้อเรียกร้องของผู้หญิงในเวทีสงขลา 3 ธ.ค. 2561 ต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอต่อการริเริ่ม/ขับเคลื่อน	ผู้หญิงที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรง และผู้หญิงภาคประชาสังคมที่ทำงานด้านสันติภาพ ขาดสวัสดิการที่จำเป็นและสอดคล้องกับสภาพปัญหา รวมทั้งขาดการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง
ความรุนแรงจากสถานการณ์พื้นที่สาธารณะปลอดภัย และการพูดคุย	<p>ขบวนการผู้หญิง ในนาม “คณะทำงานวาระผู้หญิงชายแดนใต้” (PAOW) ซึ่งมาจากองค์กรผู้หญิงและองค์กรที่ทำงานกับผู้หญิงในห้วง 5 – 30 ปี รวม 25 องค์กร ยังมีบทบาทน้อยในการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการตัดสินใจทุกระดับ</p>	ข้อเสนอสร้างพื้นที่ปลอดภัย 4 อันดับ คือ ตลาด ถนนสาธารณะ โรงเรียน และสถานที่ทางศาสนา พบว่ายังมีการก่อเหตุรุนแรง และยังไม่ถูกประกาศให้เป็นเขตปลอดภัย		จากสถานการณ์ความรุนแรงมีหญิงหม้ายกว่า 3,000 คน ต้องใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางสถานการณ์ความรุนแรงมายาวนาน โดยยังไม่ได้รับการเยียวยาบาดแผลทางใจ

ประเด็นปัญหา / ลักษณะของปัญหา	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ความปลอดภัย/ผลกระทบ	การสนับสนุนงบประมาณ	การเสริมพลังภายใน
ความรุนแรงต่อเด็ก และสิทธิเด็ก	ประชาชน และเจ้าหน้าที่ตระหนักรู้ และ เข้าใจในสิทธิเด็ก ในขอบเขตจำกัด หลาย กรณีเด็กถูกละเมิดสิทธิเพราะไม่ตระหนักว่า เด็กจะต้องได้รับการคุ้มครอง	จากสถานการณ์ความรุนแรงใน ชายแดนใต้ ตั้งแต่ 2547 – 2561 (ข้อมูล ศวชต.) มีเด็กเสียชีวิตจำนวน 238 คน และได้รับบาดเจ็บ 1,151 คน มีเด็กพิการ 73 คน ในปีล่าสุดยัง พบว่าเด็กเป็นเหยื่อสถานการณ์		โรงเรียนตาดีกา และปอเนาะ ถูกเพ่งเล็งและหวาดระแวง จากทางเจ้าหน้าที่ว่าเป็นแหล่ง บ่มเพาะความรุนแรง ส่งผลต่อ การเรียนของเด็ก สภาพจิตใจ และสภาพใจของเด็ก
ความรุนแรงในครอบครัว	ผู้หญิงได้รับผลกระทบจากปัญหาความ รุนแรงในครอบครัวไม่กล้าพูดปัญหาส่วนตัว ในสาธารณะ ยังขาดการมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหา ขณะที่สังคมยังไม่ยอมรับการ สะท้อนปัญหาเชิงโครงสร้างสังคม	บันทึกข้อมูลศูนย์ให้คำปรึกษาเสริม พลังผู้หญิง พบว่ามีผู้หญิงร้องเรียน ขอความช่วยเหลือ รวม 609 กรณี มี 308 กรณี ที่เข้าข่ายเป็นปัญหา ผู้หญิงได้รับผลกระทบจากความ รุนแรงในครอบครัว	ขาดกองทุนที่จะขับเคลื่อนการ ยุติความรุนแรงต่อเด็กและสตรี	ไม่มีกลไกรับฟังหรือสร้างความ ไว้วางใจให้ผู้หญิงที่ประสบ ปัญหาร้องทุกข์ หรือยังไม่มี กระบวนการช่วยแก้ปัญหาที่ เหมาะสม
การศึกษาและการส่งเสริม สถาบันครอบครัว	ขาดแนวทางการสร้างโรงเรียนพ่อแม่ที่ ชัดเจน และไม่ครอบคลุม ในทุกตำบลต้องมี ผู้รับผิดชอบในการพัฒนาเรื่องนี้ สร้าง โรงเรียนพ่อแม่ ที่มีลูกวัย 3-15 ปี ทุก ครอบครัวต้องผ่านการอบรมหลักสูตร โรงเรียนพ่อแม่	ขาดการสร้างความเข้าใจและ ตระหนักว่า คนที่ดูแลลูกได้ดีที่สุด ไม่ใช่ครู หรือบุคลากรสาธารณสุข แต่เป็นพ่อแม่ของเด็กที่มี ความสามารถและความพร้อม	ต้องการเพิ่มสวัสดิการแก่มารดา หลังคลอด สวัสดิการแก่เด็กเกิด ใหม่ จัดสวัสดิการให้มารดา สามารถเลี้ยงลูกได้โดยไม่ต้อง กังวลกับปัจจัยยังชีพที่ต้องดิ้นรน	สร้างภาวะผู้นำและความ รับผิดชอบให้แก่ผู้เป็นสามี เช่น สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ ให้มีความรับผิดชอบต่อการ เลี้ยงดูครอบครัว
เศรษฐกิจและการพัฒนา คุณภาพชีวิตบนฐานของ ทรัพยากร	แผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องช่องทรัพยากรทะเล ชายฝั่ง วางแผนจากข้างบน ข้างล่าง/ ประชาชนแทบไม่มีส่วนร่วม หากมีการ สืบรวจความคิดเห็นก็ยังไม่ครอบคลุมตัวแทน ชาวประมงพื้นบ้าน เลือกรับผ่านบางกลุ่ม		ราคาผลผลิตทางการเกษตร ตกต่ำ คนทำเกษตรกรรมไม่ สามารถกำหนดราคาผลผลิตได้ ขาดการสนับสนุนเทคโนโลยี ขนาดใหญ่ เช่น เครื่องสีข้าว	

ประเด็นปัญหา / ลักษณะของปัญหา	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ความปลอดภัย/ผลกระทบ	การสนับสนุนงบประมาณ	การเสริมพลังภายใน
<p>พหุวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจ</p>	<p>ขาดพื้นที่กลางในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนต่างศาสนา และขาดการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมในสถานศึกษา</p>	<p>เกิดการอพยพย้ายถิ่นฐานหรือการย้ายออกจากพื้นที่ของประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธ เนื่องจากความกังวลเรื่องความปลอดภัย และมีวิถีชีวิตที่ลำบากขึ้นด้านเศรษฐกิจ และสังคม</p>	<p>ขาดงบประมาณการจัดกิจกรรมพหุวัฒนธรรม เช่น เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์สาธารณะ กิจกรรมสร้างสรรค์ภายในชุมชน</p>	<p>สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่มากกว่า 15 ปี ก่อให้เกิดความหวาดระแวง การแบ่งแยกระหว่างผู้คนในชุมชน โดยเฉพาะในระยะหลังชาวพุทธและมุสลิม ต่างคนต่างอยู่ เข้ากันไม่ได้</p>

สรุป ระดับการแก้ไขปัญหา สู่ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อพรรคการเมืองใน 7 ประเด็น

ประเด็นปัญหา / ระดับการแก้ไขปัญหา	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ความปลอดภัย/ผลกระทบ	การสนับสนุนงบประมาณ	การเสริมพลังภายใน
<p>การมีส่วนร่วมของผู้หญิงในการสร้างสันติภาพและกลไก</p>	<p>ทำให้มาตรการและแนวทางปฏิบัติด้านสตรีกับการส่งเสริมสันติภาพและความเป็นมั่นคง ที่ กยส.ให้ความเห็นชอบแล้ว เกิดการขับเคลื่อนอย่างจริงจัง และเป็นรูปธรรม</p> <p>ให้มีผู้หญิงเข้าไปในกลไกการตัดสินใจ ด้านการสร้างสันติภาพและแก้ปัญหา ชายแดนใต้ ในสัดส่วน ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30</p>	<p>ขอให้ทุกพรรคการเมือง ช่วยผลักดัน ให้การแก้ไขปัญหาชายแดนใต้ หรือ สันติภาพชายแดนใต้ เป็น “วาระแห่งชาติ”</p>	<p>ขอให้พรรคการเมืองที่จะเข้าเป็นรัฐบาล สนับสนุนงบประมาณในการขับเคลื่อน “ศูนย์ประสานงานเด็กและสตรีในจังหวัดชายแดนใต้” และการดำเนินกิจกรรม/โครงการด้านสันติภาพ ที่เป็นไปตามมาตรการฯ</p> <p>ขอให้มีการจัดตั้ง “กองทุนประชาสังคม” ที่มีกฎหมายรองรับ และจัดสรรงบประมาณ โดยคำนึงถึงมิติหญิงชาย (Gender Budgeting) ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ตระหนักถึงผลกระทบที่ผู้หญิงได้รับ และเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้หญิง ที่จะทำให้เกิดสันติภาพชายแดนใต้ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของผู้หญิงอย่างต่อเนื่อง</p>
<p>ความรุนแรงจากสถานการณ์ในพื้นที่ สาธารณะปลอดภัย และการพูดคุย</p>	<p>ให้พรรคการเมืองสนับสนุนผู้หญิง รับฟังความคิดเห็นของผู้หญิงและประชาชน เพื่อสะท้อนเสียงไปยังโต๊ะพูดคุย รวมทั้งให้ผู้หญิงเข้าร่วมสังเกตการณ์พูดคุย อย่างไม่เป็นทางการกับฝ่ายรัฐและฝ่ายขบวนการในประเด็นที่มีผลกระทบต่อผู้หญิงในพื้นที่</p>	<p>ให้พรรคการเมืองสนับสนุนการพูดคุยของคู่ขัดแย้ง เป็นแนวทางแสวงหาทางออกโดยสันติวิธี</p>	<p>ให้พรรคการเมืองสนับสนุน ขบวนการผู้หญิงชายแดนใต้เป็นนโยบายพรรคและมีการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม</p>	<p>ให้พรรคการเมืองเป็นกลไกสร้างความเข้าใจและสื่อสารให้คนในสังคมไทยเข้าใจ ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้</p>

ประเด็นปัญหา / ระดับการแก้ไขปัญหา	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ความปลอดภัย/ผลกระทบ	การสนับสนุนงบประมาณ	การเสริมพลังภายใน
ความรุนแรงต่อเด็ก และสิทธิเด็ก	ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม รับรู้ แก่ไข ทั้งประชาชน เจ้าหน้าที่ สร้าง ความเข้าใจสิทธิเด็กและสร้างความ เข้าใจอย่างกว้างขวาง	มีความระมัดระวังต่อการบังคับใช้ กฎหมายพิเศษในพื้นที่ชายแดนใต้ ไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิเด็ก หรือทำ ให้เกิดผลกระทบทางลบ		ขจัดนโยบาย/ระเบียบที่ทำให้ เกิดการเลือกปฏิบัติต่อเด็ก มุสลิม และทำให้สิทธิทางการ ศึกษาของเด็กได้รับผลกระทบ
ความรุนแรงในครอบครัว	ให้สตรีมีส่วนร่วมในกลไกการทำงานของ สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำ จังหวัด ทั้งในจังหวัดชายแดนใต้และทุก จังหวัดที่มีสำนักงานคณะกรรมการ อิสลาม	ให้มีพนักงานสอบสวนหญิง ประจำ ทุกสถานีตำรวจ ซึ่งเป็นกลไกให้ ผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดสิทธิในคดี ความผิดเกี่ยวกับเพศเข้าถึง กระบวนการยุติธรรม	จัดตั้งกองทุนยุติความรุนแรงต่อ เด็กและสตรี ช่วยเหลือ เด็ก สตรี ที่ถูกกระทำรุนแรงใน ครอบครัว และถูกล่วงละเมิด ทางเพศ	ขยายศูนย์ให้คำปรึกษาเสริม พลังสตรีที่ได้รับผลกระทบจาก ความรุนแรงในครอบครัว ไป ยังจังหวัดอื่นๆ
การศึกษาและการส่งเสริมสถาบัน ครอบครั	ให้พรรคการเมืองจัดทำนโยบาย สร้าง โรงเรียนพ่อแม่ เพื่อสร้างสถาบัน ครอบครัที่เข้มแข็งกำหนดให้เป็น ยุทธศาสตร์ที่ต้องเกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน	กำหนดนโยบายจัดสถานเลี้ยงเด็กใน สถานี่ทำงาน รัฐกำหนดเป็น นโยบายชัดเจน เพื่อให้แม่ได้ดูแลลูก โดยเฉพาะก่อนเข้ารับบาล	พัฒนาภาวะผู้นำให้แก่ผู้เป็นสามี สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ ให้มี ความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดู ครอบครั	จัดระบบคินแมให้ลูก เศรษฐกิจ การหารายได้เพื่อ เลี้ยงครอบครัว เป็นส่วนหนึ่ง ของภารกิจในครอบครั
เศรษฐกิจและการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตบนฐานของทรัพยากร	เปิดพื้นที่การมีส่วนร่วมของกลุ่มคนที่อยู่ และพึงพิงทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึง การกำหนดโครงการพัฒนาพื้นที่ต้อง คำนึงถึงความยั่งยืนของ ทรัพยากรธรรมชาติ		เพิ่มราคาผลผลิตเกี่ยวกับ ยางพารา เพิ่มราคาผลไม้ เศรษฐกิจ และสนับสนุน เทคโนโลยีการทำงานที่ทันสมัย เช่น รถไฟ โรงสีข้าว เป็นต้น	รัฐให้ความสำคัญกับภูมิปัญญา การจัดการทรัพยากรของ ชาวประมง ชวนา ซึ่งรู้จัก วิธีแก้ไขปัญหาที่ถูกจุด
พหุวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกัน ด้วยความเข้าใจ	ให้พรรคการเมืองส่งเสริมการศึกษาแบบ พหุวัฒนธรรมในชุมชนให้มากขึ้น ทั้ง ระบบโรงเรียน สถาบันการศึกษา และ ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมสาธารณะ กิจกรรมสร้างสรรค์ในชุมชน	ต้องจัดการฝึกอบรมเสริมสร้าง ความรู้ พัฒนาทัศนคติเชิงบวก ให้ เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการทุกภาค ส่วนเข้าใจในศาสนา วัฒนธรรม ภาษา และอัตลักษณ์ท้องถิ่น	ให้รัฐสนับสนุนกิจกรรมโครงการ พหุวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับ วิถีชีวิต ความต้องการของคนใน ชุมชน สังคม และไม่เน้น กิจกรรมอีเวนท์แบบผิวเผิน	

จัดโดย

เครือข่ายผู้หญิงภาคประชาสังคมเพื่อสันติภาพชาย/คนใจ (Civic Women)

คณะกรรมการระดมเสียงชาย/คนใจ (PAOW)

UN WOMEN